ეროვნული ბიბლიოთეკა

დროება

სურათებიანი დამატება

გაზეთის № 130. კვირა, 14 იუნისი 1909 წ. დამატების № 23.

სოვდაგარი

1.

— ამბობენ, ქართველს ვაჭრობაში შნო არა აქვსო. ეს მართალი არ არის: მთელ დასავლეთ საქართველოს ეხერხება ვაჭრობა. თანხა არა აქვთ, თორემ ნახავდით, რა უნარს გამოიჩენდნენ აღებ-მიცემობაში. აქათაც, ქართლ-კახეთშიც, ბევრმა შესძლო ვაჭრობის მოწყობა და თავი ისახელა.

— ვინ ისახელა თავი? ათასში ერთი თუ ღონღიალობს. არამც თუ კერძოდ ვერ უძღვება ჩვენი კაცი ვაჭრობას, ამხანაგობებმაც ვერ შესძლეს სოვდის რიგზე წაყვანა: ან დაიკეტნენ ან დღე აქვთ დათვლილი.

— ძალიან უიმედოდ უყურებ საქმეს! შენ სიტყვებში თუ ცოტა სიმართლეა, მხოლოდ იმისთვის, რომ ჩვენ სხვანაირ ცხოვრებას ვატარებდით: ხმალ ქვეშ ვიყავით, წყნარი ცხოვრებისთვის არ გვეცალა და გამოცდილება გვაკლია. ნიჭით კი არ ჩამოუვარდებით არავის. მართლა და, რითი მჯობია თუნდ მე ვიღაც პაპარ-კონია, ან თავდიდა, ან ქოსა აბრია? რა იციან ჩემზე მეტი, რითი არიან ჩემზე ჭკვიანნი? სრულებითაც არაფრით! გავა დრო, შევეჩვევით ამ ჩვენთვის ახალ საქმეს, გამოვიცდებით და კეთილად წარგვემართება ხელი.

— ღმერთმა ქმნას! მე კი არა მჯერა, რომ ქართველმა ოდესმე გამოიჩინოს სოვდაგრობის ნიჭი.

— ტყუილათა ხარ გულ-გატეხილი, ყმაწვილო! გეუბნები, ხელი მომიმართე, საქმე მომიწყე და დარწმუნებული იყავი, რომ ცხოვრების ბორბალი წაღმა დატრიალდება ჩვენთვის, ბედი გვეწევა.

2.

ასე ლაპარაკობდნენ დიმიტრი ბაქარიანი და მისი ძმა ბაქარ-ბეგი, სოფელ გადამწვარელი აზნაურები. ბაქარიანთ საკმაო მამული ჰქონდათ, სახნავ-სათესი, ტყე თუ ზვარი. სახლი მაგარი ედგათ ქვისა. საბძელ-სახვავე თუ ბეღელ-სასიმინდე ჯერ ჯანსაღად გამოიყურებოდა, წელში არ იყო წახრილი, არც ჩამოფლეთილ-ჩამოწეწილი. მაგრამ სახლ-კარის კეთილსანახაობა აწ გარეგნობა ღა იყო, გული კი ფუყი ჰქონდა ამ ოჯახის კეთილდღეობას და დაყანდებული. იგი ოჯახი გარედან მტერს ეყენებდა თვალს, შიგნიდან პატრონს.

გამარჯვებულნი, — სურათი ვერეშჩაგინისა.

ეს ყველაფერი ამ ცოტა ხანში მოხდა, როდესაც მამულმა ჩვეულებრივი ნაყოფი ველარ მიუძღვნა პატრონს, მიწა ეხლაც წინანდებურად აბერტყავდა თავის უხვ კალთას მომვლელს, მაგრამ მის სიუხვიდან გადმონადენ კეთილს ეხლა სხვა გზა ეპოვნა, ბაქარაშვილების კარებს ასცდენოდა.

წინათ ბაქარაანთ ოჯახი დოვლათიანი იყო. პატრონს ღიმოდა. უვალო არ იყო. რაღა ქართველ კეთილშობილის ოჯახი იქნებოდა, უვალო რომ ყოფილიყო! ვალი ჰქონდა, მაგრამ შემოსავალი სახლსაც ჰყოფნიდა, სარგებელსაც პირნათლად უძღვებოდა, თავნ-ვალსაც შეაგლეჯდა ხოლმე ხორცებს. ეხლა მიწის მუშას ზურგი შეექცივნა, მემამულისათვის და შემოსავალი უეცრად დაშრეტილიყო.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დიმიტრი შეაფიქრიანა ამ გარემოებამ და უმატა შრომას, აღარ დაზოგა თავი, ყველაფერი იკისრა, მაგრამ ფონს ველარ გავიდა. მარტო კაცი ჭამაშიაც ბრალიაო, შრომაში ხომ საბრალოა და საპყარი. რას გასწვდებოდა ცალი კაცი აუარებელ საქმეს შინ თუ გარეთ, როცა მშრომელმა ხალხმა მთლად ზურგი შეაქცია მას და მისთანებს!

— კაცო, ბაქარ, ძნელი დღე დაგვიდგა და შენც დამეხმარე რამეში. შენ რომ მხარში ამომიდგებოდე, ჩვენს ბედს ვერ შეარყევდა ეს მოულოდნელი ქარიშხალი. თუ არა, ღავიღუპებით: მამულს ვალში გაგვიყიდიან და კერას ჩაგვიქრობენ.

— ნუ ხარ სულ მოკლე, ძმაო დიმიტრი! ეს ამბავი დროებითია, წუთიერი, გაივლის რამდენიმე ხანი. ჩავარღება ქარიშხალი, ჩადგება წყალი ნაგუბარში. ისევ ისე დავიწყებთ ცხოვრებას, როგორც გვიცხოვრია აქამდის როგორც უცხოვრნია ჩვენს მამაპაპას და როგორც შეჰშვენის ჩვენს კეთილშობილებას.

3.

ბაქარ-ბეგი ამას გულწრფელად ამბობდა: იმას უშრომლად გაეტარებინა თავისი დღენი, უჯაფოდ ეცხოვრნა გემრიელად და ველარც კი წარმოედგინა ისეთი დრო, როცა შეიძლებოდა კეთილი ცხოვრება მოჰშლოდა. იმთავითვე მადლიანად გადაეშალა ბაქარ-ბეგს ცხოვრება და შეაჩვია უზრუნველობას.

ბაქარი უმცროსი შვილი იყო ბაქარიანთ ოჯახში და ხელის-ხელ საგოგმანები, რადგან იმის მამას, პაატა ბაქარიანს პირველ ვაჟის შემდეგ ზედიზედ ქალები გაუჩნდა და ამან დააღონა მეუღლები. ბავშვი ისე სათუთად აღზარდეს, თითქო ვინმე ბატონიშვილი ყოფილიყოს. ნებივრობა ხვედრი შეიქმნა ამ ბავშვისა, ცივ ნიავს არ ადენდნენ.

ცოტა გვიან გაიმეტეს სასწავლებელში მისაცემად. სკოლის მძიმე უღელი ვერ აიტანა და სამი წლის შემდეგ ბაქარი სამუდამოდ დაბრუნდა სახლში. განა უნიჭო იყო, მაგრამ სწავლას შრომა უნდოდა, იმან კი არ იშრომა. დაბრუნებულ ბაქარს სახლში ჯერ ყველა აემრიზა, სოფელშიაც რამდენჯერმე დასცინეს, მაგრამ მისმა მშვიდმა თვალებმა, მოსიყვარულე ხასიათმა, მისმა გულკეთილობამ და სუფთა ქცევამ ყველა შეარიგა მასთან, ყველა დაუმეგობრა სცხოვრობდა ბაქარი სახლში ნებივრად, წყნარად; ალაღებდა ხორცს, აღორძინებდა. ისეთი ვაჟკაცი გადიფურჩნა, მტერსაც ეამებოდა მისი შეხედვა.

შუა ტანისა იყო ბაქარ-ბეგი, მოხდენილად ნაგები, თეთრ-წითელი, ფუჩფუჩი. გვერდზე გადავარცხნილი რბილათ იმ ყურებამდის სწვდებოდა. სუფთათ შენახული ბურცა ხელი არქიელის თათს უგავდა საკოცნელს. მშვენიერი ულვაში გაეზარდა, გრძელი, ბოლო დაშვებული. წვერს იპარსავდა, ცოტაოდენ წვერის თივთიკს ულვაშებს უმატებდა და ისეც ყავლიანი ულვაშები საგანგებო ბილებადა დგებოდა. ბაქარ-ბეგი ლაპარაკში წყნარად გადისვამდა ხოლმე ულვაშზე ხელს და იტყოდა:

— მაშ ეს ულვაში მომპარსე, თუ....

და იცით რა უბედურება იქნება ბაქარ-ბეგისათვის, მართლა რომ მოეპარსნათ მისთვის ულვაშები? რაღას ეგვანებოდა ბაქარ-ბეგი უულვაშებოდ?! რქებ

მსახიობი—ქალი ნ. გაბუნია-ცაგარლისა.

წელს შესრულდა 30 წელიწადი, რაც ნ. გაბუნია-ცაგარლისა ქართულ სცენაზე მოღვაწეობს. საიუბილეო წარმოდგენა გაზაფხულზე უნდა გამართულიყო, მაგრამ ნ. გაბუნია ცაგარლის ავადმყოფობისა გამო შემოდგომისთვის გადაიდო.

მომტვრეულ ჭოტას დაემსგავსებოდა დაუშნოებულს. ყურთმაჯიანი კაბა, ვერცხლის ქამარ-ხანჯალი, ფირუზის ბეჭედი, კალმუხის ქუდი ჩატეხილი, დაკრიალებული ჩექმები. ძალიან თვალს ადევნებდა ბაქარი სისუფთავეს. საუბარი ჭკვიანური იცოდა, მოხერხებული, დინჯი, თავაზიანი. ხმა ლბილი ჰქონდა, ნაღებივით ნოყიერი. ძალიან თავდაჭერილი კაცი დადგა, ფხიზელი, სუფთა ქცევისა.

სწორედ სასიამოვნო ვაჟკაცი იქნებოდა ბაქარ-ბეგი, რომ მთლად უქნარა არა ყოფილიყო. საქმეს არ ეწყობოდა, საქმე სძულდა; საქმის დანახვაზე სული ეხუთებოდა, გულს ეყრებოდა. დიდი უბედურება იყო მისთვის შრომა, ჭეშმარიტად წყევა ღვთისა, და რახან თავისი დღენი უქმობაში დაელივნა, ვერც ეხერხებოდა მუშაობა: საქმე ხელიდან უვარდებოდა, წვალობდა, იტანჯებოდა. რა საბრალო სანახავი იყო ბაქარ-ბეგი საქმით ხელში! გული მოუკვდებოდა გულჩვილს მის დანახვაზე.

4.

ბაქარ-ბეგს ნირი შეუშალა ახალმა ხანამ, აუფურტკნა დაწმედილ-დაბზინებული ბეწვი, მაგრამ ის ჯერ აბრუს არ იტეხდა და იმ იმედითა სცხოვრობდა, რომ უწინდელი მზა სუფრა დაუბრუნდებოდა. სცდილობდა ეს იმედი თავის ძმის გულშიაც ჩაენერგა, რომ უიმედობას არ მისცემოდა ის და ულონოდ არ ჩამოეყარნა მშრომელი მკლავები. მაგრამ როგორღაც ვერა სრულდებოდა ბაქარის იმედი: ცხოვრება წინანდელ კვალში ველარ დგებოდა, თუმცა აქათიქიდან სცდილობდნენ ნაჩვევ არხისკენ დაერუვებინათ იგი. ბაქარიანთ ოჯახიც თანდათან ძაბუნდებოდა, ირყეოდა, ჭრიალი გაჰქონდა და დიმიტრის მშრომელი მარჯვენაც ველარ იმაგრებდა საძირკვლიდან შერყეულ სახლს.

შეტორტმანებული და ბალან აშლილი ბაქარ-ბეგი კი ჯერ ისევ ალმაცრივ უმზერდა ყოველგვარ საქმეს, ჯერ ისევ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

განზე იწევდა ყოველგვარ შრომისაგან. ეხლა ის უფრო ხალხში იყო, სანამ შინ. დროებით ენა-ხსნილი ხალხი აჭიკჭიკდა უცხო ჰანგებზე და ბაქარ-ბეგიც აქ ხალვათ ქარგაში ჰგრძნობდა თავის თავს. ლაპარაკის მუსუსი, საუბრის ეშხის მცოდნე, ენას იქავლებდა კრებებზე დუქნების წინ, სოფლის სამმართველოში თუ საყდრის გალავანში. ხალხს მოსწონდა მისი დარბაისლური საუბარი, გასართობად მიაჩნდა მისი სიტყვა და ერთხელაც არ შეუხედნია მისთვის მრუდედ, არ აღელვებულა მის წინააღმდეგ, არ განუზრახავს მასზე ძვირი, თუმცა სხვა იყო იგი, სხვა წოდებისა: ბაქარ-ბეგი უვნებელი იყო სოფლისათვის, მისგან წყენა არავის აღსოვდა; ეს ბუნებით კეთილი დაზრდილი კაცი ვერ იქნებოდა ავის მქნელი იგი კეთილის მოსურნე იყო ყველასათვის და რომ მის ხელთ ყოფილიყო, იხსნიდა სოფელს ყოველგვარ გასაჭირისაგან, ხოლო უპირველესად გაანთავისუფლებდა ყოველგვარ მუშაობისან, რადგან შრომა მიაჩნდა თავისთვის და ყველასათვის უმთავრეს უბედურებად.

— სწორედ შეუჩვენებია ადამიანი შემომქმედს და განუწირავს, თორემ რად არის, რომ მხოლოდ ადამიანმა უნდა ჭამოს პური ოფლითა თვისითა ამ უხვ ქვეყნიერებაში, მარტო ადამიანი რად უნდა ჩასცქეროდეს შავს მიწას და ალტობდეს მას თვის ოფლით თუ ცრემლით! — ფიქრობდა გაკვირვებული ბაქარ ბეგი და ვერ გაეგო, რად უწოდებდნენ შემომქმედს სამართლიანს და მოწყალეს, როდესაც ადამიანისთვის ესეთი ტვირთი აეკიდნა, მძიმე, უფერი, დამამცირებელი.

ახ! არ მოსწონდა შრომა ბაქარ-ბეგს, არ მოსწონდა ახალთაობის პირში მოწოდება შრომისადმი, — მხოლოდ ეს არ მოსწონდა. ეშინოდა, მისთვისაც არ დაედგათ ფაფუკ ქედზე ეს შეუსაბამო უღელი შრომისა; თავს იქნევდა, უკან-უკან იწევდა, რაკი დაინახავდა ამ უღელს სამისოდ ამართულს და იკვებებოდა იმ იმედით, რომ დაუბრუნდებოდა მას უწინდელი ტკბილი დრო განცხრომისა.

მაგრამ ცხოვრება ყურადღებას არ აქცევდა ბაქარ-ბეგის გულის თქმას, იგი დიდის სისწრაფით მიექანებოდა საითღაც და უფრო და უფრო უჭერდა უქნარებს მარყუშათ გამონასკულ საბელს.

5.

აი ამდროს დაადგა უნებლიედ ჩაფიქრებული ბაქარი იმ აზრს, რომ რაკი მეტი გზა არ არის და შრომა აღარ ამცდება, სჯობს ვაჭრობას მივყო ხელიო: რაც უნდა იყოს, ოფლის საღვრელი ხელობა არ არის და ისიც შესაძლოა, სოვდაგრობით ადამიანი გამდიდრდეს და უზრუნველყოფილი შეიქმნესო. ეს თავისი ახალი ფიქრი ამცნო თავის ძმას დიმიტრის და რამდენჯერმე გაუმეორა, მაგრამ დიმიტრი ეჭვით უყურებდა ბაქარის საქმიანობას და ვერა ჰბედავდა აესრულებინა ძმის წადილი.

ცხოვრება კი თანდათან ძნელდებოდა და ბაქარიანთ საქმე სახრინავზე მიდგა. საგონებელში ჩავარდა დიმიტრი. მისმა გამოცდილმა თვალმა შეატყო, რომ მამულის მოვლას და საქმის წაღმა დატრიალებას ველარ შესძლებდა; რომ მამული ველარ იტვირთებდა ოჯახს და თითონაც ჩაიჩეხებოდა სვავ-ყორანთა გასახაროდ. დაასკვნა, როგორმე სხვანაირად ეშველნა წამხდარ საქმისათვის.

სომეხთა ქათალიკოსი იზმირლიანი.

სწორედ ამდროს მიჰმართა დიმიტრის დიდმა ბატონმა, რომელიც თითონ სამზღვარ გარეთ სცხოვრობდა მამულის შემოსავლით, ხოლო მის ქონებას განაგებდა დაქირავებული მოურავი. წინანდელი მეთვალყურე დაეთხოვნა და ახალს ეძებდა.

—.... გთხოვ კეთილსაიმედო ვინმე მიშოვო მამულის გამგებელად. თითონ შენ რომ თავსიდებდე ამ საქმეს, ბედნიერად ჩავთვლიდი ჩემს თავს. შენი მამულის მოვლას შენი ძმაც შესძლებს და, მოდი, პატივი მეცი, ჩემს მამულში ჩადექი. თვეში ათ თუმანს მოგცემ. ვიცი შენი პადიოსნება, შენი უნარი და ვგრძნობ, რომ მეტი ეღირება შენი შრომა, მაგრამ ჯერ მეტს ვერ აიტანს მამული, შემდეგში კი შენ გასამრჯელოს წაემატება შენისავე საქმიანობის შემწეობით, სწერდა ბრწყინვალე თავადი.

დიმიტრისათვის ეს წინადადება მისწრება იყო. დაასკვნა დასთანხმებოდა.

— მამულის მოსავლელად მოჯამაგირეს დავიჭერ და მეც ხანდისხან დავხედავ. ბაქარიც შესძლებს ცოტაოდნად ყურის გდებას. თითონ ბაქარს აუსრულებ სურვილს: მოუწყობ დუქანს და, დეე შეუდგეს საქმეს. იქნება ღმერთმა ქმნას და ვაჭრობაში ნიჭი შეაჩნდეს, ფიქრობდა დიმიტრი.

6.

სოფელი გადამწვარა თითქოს ნახევარი სომხებისაგან შესდგება. იმათ ცალკე ეკლესიაცა აქვთ იქ ვაჭრობა მათ ხელში იყო. შუა სოფელში შვიდი დუქანი ჩაემწკრივებინათ. სოფელს შუა ადგილი ეჭირა იმ არემარეში და გარშამო სოფლები იქა ვაჭრობდნენ. დუქნების მწკრივი ბაქარიანთ ბაღჩასთან თავდებოდა. ყველაფერი მოიპოვებოდა დუქნებში: სანოვაგე თუ სასმელები, საციქველი, ფეხთსაცმელი, წვრიმალი: ქალაქისა თუ სოფლის საქონელი. ჰყიდდნენ ნაღდზე, სცვლიდნენ სოფლის საქონელზე, რომ ერთიორად გაესაღებინათ სოფლელებზევე. გარდა ამისა თვითეული ამ დუქანთაგანი წარმოადგენდა გამსესხებელ კასას, რადგან ყველა მედუქნე თანაც მევახშე იყო. თუმცა ეს ხელობა მანც და მაინც ვერ ასუქებდა გადამწვარელ მედუქნეებს, რადგან უმთავრეს გამსესხებელ ბანკს წარმოადგენდა სესია ღვარძლიანის სახლი, რომელსაც დიდი თანხა ჩაეგდო ხელში და მის ძალით სისხლსა სწოვდა იქავრობას.

დიმიტრი რომ დაჰყვა ბაქარს გაესხნა მისთვის დუქანი, იმანაც აცდინა, რომ დუქნის დაქირავება არა სჭირდებოდათ. რა ადვილი იყო მათთვის დუქნის გაკეთება და სარგებლობა, ეს ცხადად დაუხატა დიმიტრის ბაქარმა.

— კაცო! ეს ბაღჩა გზის პირას არის ბაღჩის ღობე თავდება სახლთან, დიდ ოთახის კედელთან. ავხსნათ ეს კედელი, იმის მაგივრად გავმართოთ დარაბები და დუქანი ვამოვა მშვენიერი. ბაღჩა შუაზე გადიღობება და ამგვარად დუქანს ექმნება საგრილობელი ადგილიც და ცხენის თუ ურმის სადგომიც. ის ხარჯი, რაც დუქნის გაკეთებაზე მოგვივა, არ არის დაკარგული: ჯერ ის, რომ დუქნის ქირას არ გავიღებთ; დუქანი რომ ზედ სახლზე იქნება მიდგმული, იმასაც დიდი მნიშვნელობა ექნება ჩვენთვის, რადგან მე შემეძლება მუდმივ თვალყური მეჭიროს დუქნზედაც და სახლზედაც ვსთქვათ, საქმე ვერ წარგვემართა. არა, დარწმუნებული ვარ, რომ საქმეს მშვენივრად მოვაგვარებ, მაგრამ მაინც საბ-

რძოლველად გასულის ხრივ თავხედობა იქნება, აიძინოს, გინდა თუ არა მე ვძლევო. ჰო, ვთქვათ, ღმერთმა არ ინება ჩემი საქმის წამართვა, ფული მაინც ამაოდ არ იქნება დახარჯული, რადგან შეგვრჩება ხელში მშვენივრად მოწყობილი საკუთარი დუქანი, რომელიც ყოველთვის შეგვეძლება კარგ ფასში გავაქირავოთ.

— კაცო, ბაქარ, კარგად ჰლაპარაკობ და ჰაზრიანად; ჭკვაში მიჯდება შენი სიტყვა. იმ დიდ ოთახის მოჭრით ჩვენ სახლს არა დააკლდება რა, სამი ოთახი კიდევ დაგვრჩება და სხვა შენობები; დუქანი კი და მერე ეზო-ბაღჩიანი კარგ ფასში გავა, იუგო ბაქარის საუბარით მოხ...ულმა დიმიტრიმ და მიჰყო ხელი საქმეს.

დიმიტრის ხომ მაინც ყოველთვის მოსწონდა ბაქარის სიტყვა.

აი დურგალი, ჰაი კალატოზი, ჰაი მუშები, ჰაი მასალის ზიდვა და ორ კვირაზე დუქანი გამოიჭიმა შენი მოწონებული. პეტრე დურგალი რომ დარაბებსა ყაფაზებს აკეთებდა, ფიშტალს რომ სდგამდა და დუქნის მოწყობაზე მუშაობდა, თან თავს იქნევდა და გაკვირვებული იძახოდა;

— აი დიდება შენდა, ღმერთო! იმ დღესაც მოვესწარ, რომ კეთილშობილებმა ვაჭრობას მიჰყვეს ხელი.

ბაქარ-ბეგი თავს დასტრიალებდა მუშებს და დინჯად განუმარტებდა:

— ვაჭრობა, ჩემო კარგო, სუფთა ხელობაა და სრულებითაც არ არის საძრახისისი. კეთილშობილნიც უკვე გამოვფხიზლდით და შევიგენით, რომ შრომა არის წინდი ხალხის კეთილდღეობისა და წარმატებისა ხომ გესმით, ეხლა როგორ ყველა აქებს და ადიდებს შრომას.

მუშებს კი ესმოდათ, რა საქებ-სადიდებელიც იყო შრომა, ქედზედ ჰქონდათ იგი გამოცდილი და კანზედ ნაგრძნობი, მაგრამ როგორღაც ექვით შეჰყურებდნენ ბაქარ-ბეგის შრომისადმი ახლად გაღვიძებულ ტრფიალს და უნდოდ აქანებდნენ თავს.

7

დასრულდა დუქნის მზადება, გაივსო იგი ათასნაირ სავაჭროთი. სოფლის საქონელი ხომ თითონაცა ჰქონდათ და იქვეც იყიდეს, ქალაქის საქონელიც დიმიტრიმ თავის ხელით უვაჭრა ყოველივე. დაიქირავეს ბიჭი, დადგეს სასწორი, დაჰკიდეს დერეფენში ლიფლიფა, დადგეს ბაღში მაგიდა. ყველაფერი მარდად მოაწყეს, რადგან დიმიტრის ეშურებოდა თავის ახალ შრომისაკენ, დაყოვნება აღარ შეიძლებოდა.

— ძმაო დიმიტრი! ხომ ამოდენა სიკეთე მიყავი, საწადელი ამისრულე და მოდი ერთი სიტყვაც მომისმინე, საქმე სასიამოვნოდ დამიმთავრე.

— კიდევ რაღა უნდა გავაკეთეთ, კაცო?

— ისა, რომ ავასრულოთ მამა-პაპის წესი და ჩვეულება: ხვალ კვირაა, პარაკლისი ვახდევინოთ, ვაკურთხებინოთ ახალი დაწყებულება ჩვენი, იაზმა ვასხურებინოთ. მღვდელ-დიაკვანი ხომ იქნება და ერთი ორი ქეთხუდა კაციც დავისწროთ, მცირე რამ საუზმე მივართვათ, დავალოცვინოთ.

— კარგი და პატიოსანი, მაგრამ ე ხარჯი რომ ხარჯს ემატება და იზრდება,—სთქვა დიმიტრიმ დაფიქრებულმა.

—მართალია, მაგრამ საქმისათვის ემჯობინება ესე მოვიქცეთ: პატივისცემა ხალხს გულს დაუხვევს ჩვენკენ, ხათრს გაუძლიერებს, სიყვარულს დაუნერგავს, შემოგვაჩვევს და ეს ხომ მუშტრის შეჩვევა იქნება, რადგან სწორედ ეგ ხალხი უნდა გახდეს ჩვენი მუშტარი.

— მაგას კი მართალს ამბობ!

მეორე დღეს პარაკლისის შემდეგ მცირე რამ საუზმე გამართეს რჩეულთათვის: ყველი, მოთალი, ტარხუნა, მწვანილეული, ღვინო—არაყი, ზურგიელი, ორიოდ შამფური მწვადი. მოიმხიარულეს, ისაუბრეს, იოცნებეს, წარმატება უსურვეს ახალ საქმეს. დიმიტრის გზა დაულოცეს; გულწრფელად დაინანეს, რომ იმისთანა პატიოსანი და კეთილი კაცი დროებით ჰშორდებოდა სოფელს.

— კაცო, ეს ჩვენი საუზმე სადილს დაეგვანა! ბევრ სადილს მოუცვდება ამ ტკბილ სუფრასთან.

მეგობრულმა პურის ჭამამ და ტკბილმა ჰუკჰუკმა თბილი შთაბეჭდილება მოახდინა დიმიტრიზე და წაახალისეს.

— სწორედ ჭკვიანი კაცია ეს ჩემი ძმა ბაქარი! რას ეგვანებოდა, ისე დავეწყო საქმე, რომ არ დაგველოცვინებინა მეზობლებ-მეგობრებისათვის, ან მე ისე წავსულიყავი, რომ არავის დავმშვიდობებიყავ?! უქმურობა გამოვიდოდა ეს, უზრდელობა,—გაიფიქრა გულაჩუყებულმა დიმიტრიმ.

უფრო კი ის მოეწონა დიმიტრის, რომ საუზმეზე ბაქარი ზრდილობიანად და მეგობრულად ეპყრობოდა სესია ღვარძლიანს, თითქმის გულში ჩაუძვრა იმ უქმურ კაცს, მოხიბლა და კეთილის თვალით მიახედა ბაქარიანთ დაწყებულებაზე. ამ ნავს ადამიანის დაძლევა და გადმობირება ბრძოლის მოგებას უდრიდა, რადგან იგი საშინელ ძალას წარმოადგენდა სოფელში.

და როგორ წყნარად, დინჯად, ზრდილობიანის სიამაყით, თითქმის მფარველობით ებყრობოდა ბაქარი ი ღვთის გარეგან მოვახშეს, როგორ ადვილად დაიმონავა ის ექვით სავსე ადამიანი და მოხიბლა სიტყვით!

აგრილებისას სხვებმაც შეიარეს ბაქარიანთ ეზოში დუქნის დასათვალიერებლად. მეზობლების დადაკაცებმა და ქალებმაც გადაისეირნეს. მათში ერია სოსიას დონცხო გოგოც. მორთულიყო ღვარძლიანთ მარეხა და ტოლ-სწორში წითლად ღაღადებდა.

არც ეს მოსეირნე ხალხი დასტოვა ბაქარმა უყურადღებოდ: ყველას ხმა გასცა, მიუალერსა, აამა. მეტადრე რაინდულად მოექცა მარეხს და თავი მოაწონებინა ტოლ-სწორში. ბაქარი რომ მარეხს საალერსოს ეუბნებოდა ტკბილის ღიმილით, ქალი სიამოვნებით აღელდა, თეთრი ყელი გადააგდო, ჩაფუებული მკლავები გადაყარ-გადმოყარა; გაითხლიშა.

(დასასრული იქნება)

ვ. ბარნოვი

ეხლანდელი შლიაპები.

კაცი·—მგონი, კარგი გოგონაუნდა იყოს!	— ეჰ, ასე სახე არა სჩანს!	— ვაა, არც ასე სჩანს!	— ეხლა კი ვხედამ. მართლა კარგი ყოფილა!

რედაქტორ-გამომცემელი **ი. ხ. აგლაძე**

ელექტრო-მბეჭდავი **მ. დ. კიკნაძისა**, ტფილისი, ელისაბედის ქ., № 17.